

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 6 listopada 2014 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił G. P. (1) prawa do emerytury. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że na wymagane 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wnioskodawca do dnia 1 stycznia 1999 roku udowodnił jedynie 9 lat, 6 miesięcy i 5 dni, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Organ rentowy zakwestionował pracę wnioskodawcy w warunkach szczególnych w okresie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) - od 18 maja 1981 roku do 31 marca 1989 roku ze względu na brak przedłożenia przez wnioskodawcę świadectwa pracy w szczególnych warunkach za ten okres. Podniesiono również, że udokumentowane prawo do dodatku za utrudnione warunki pracy nie stanowi podstawy do przyjęcia pracy w szczególnych warunkach. /decyzja k 67 akt ZUS/

W dniu 15 grudnia 2014 roku G. P. (1) odwołał się od powyższej decyzji wskazując, jego praca w Przedsiębiorstwie (...) w okresie od 18 maja 1981 roku do 31 marca 1989 roku była wykonywana w warunkach szczególnych przy obsłudze tłuszczowników i krochmalników, w pomieszczeniach bez dostępu do światła słonecznego i świeżego powietrza, a od 1 lipca 1982 roku otrzymywał dodatek za pracę w warunkach szkodliwych. /odwołanie k 2 – 4/

Odpowiadając na odwołanie pismem z dnia 13 stycznia 2015 roku organ rentowy wniósł o jego oddalenie. W uzasadnieniu podtrzymał argumentację zawartą w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji. /odpowiedź na odwołanie k- 5-6/.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny :

G. P. (1) urodzony (...), nie będący członkiem OFE, w dniu 22 września 2014 roku złożył wniosek o przyznanie emerytury/ wniosek k. 1 akt ZUS/.

Ogólny staż ubezpieczeniowy wnioskodawcy na dzień 1 stycznia 1999 roku wyniósł 27 lat, 2 miesiące i 1 dzień, w tym 26 lat, 11 miesięcy i 8 dni okresów składkowych i 2 miesiące i 23 dni okresów nieskładkowych. (okoliczności bezsporne, karta przebiegu zatrudnienia k 65 akt ZUS.

W okresie od 18 maja 1981 roku do 31 marca 1989 roku wnioskodawca był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku montera urządzeń sanitarnych. Oprócz wynagrodzenia zasadniczego, premii i dodatku stażowego miał przyznany dodatek za utrudnione warunki pracy w wysokości 10% najniższego wynagrodzenia. / świadectwo pracy k 27 akt. ZUS/.

Od dnia 1 lipca 1982 roku wskazany pracodawca przyznał wnioskodawcy dodatek za pracę w warunkach utrudnionych w wysokości 500 złotych miesięcznie. /pismo k 17 akt ZUS/

Dodatek ten (nazwany w kartach wynagrodzeń także jako dodatek za pracę w warunkach szkodliwych) był mu wypłacany do końca zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...).

W okresie tego zatrudnienia G. P. (1) zajmował się konserwacją urządzeń sanitarnych na Dworcu Centralnym w W. w pomieszczeniach położonych na poziomie minus 2 Dworca Centralnego w W. bez dostępu do oświetlenia słonecznego. Opróżniał dwa razy dziennie tłuszczownik – pojemnik ze ściekami, które spływały z kuchni restauracji (...). Zbierał też resztki – obierki ziemniaków, które z kuchni wpadały do krochmalnika. Następnie nieczystości z obu tych pojemników wywoził na wózkach z pomieszczeń, w których były te pojemniki. W czasie pracy wnioskodawca przepychał także kanalizację, toalety, udrażniał rury, w razie potrzeby naprawiał krany w kuchni. Pracował po 12 godzin co 2 dzień. / zeznania świadka G. P. (2) - protokół rozprawy z dnia 1 grudnia 2015 roku 00:23:46 – 00:39:27 – płyta CD k 21, zeznania świadka H. R. - protokół rozprawy z dnia 1 grudnia 2015 roku 00:39:27 – 00:49:01 – płyta CD k 21, przesłuchanie wnioskodawcy - protokół rozprawy z dnia 1 marca 2016 roku 00:03:52- płyta CD k 29 w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami - - protokół rozprawy z dnia 1 grudnia 2015 roku 00:07:32 – 00:20:59 – płyta CD k 21 /

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych dowodów z dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy, w tym w aktach ZUS oraz akt osobowych wnioskodawcy. Ponadto Sąd oparł się na spójnych zeznaniach świadków, korespondujących z dokumentacją i przesłuchaniem wnioskodawcy w charakterze strony.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie jest zasadne.

Zgodnie z brzmieniem art.184 ust.1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. j. Dz. U z 2013 r., poz.1440 z późn. zm.) (dalej: ustawa emerytalna) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art.32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

1. okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
2. okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

W myśl art.184 ust.2 ustawy emerytalnej emerytura, o której mowa w ust.1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa oraz rozwiązania stosunku pracy - w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem.

Z przepisu art.32 ustawy emerytalnej wynika z kolei, że możliwe jest wcześniejsze przejście na emeryturę przez pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Zasady przechodzenia na wcześniejsze emerytury oraz wykazy stanowisk do tego uprawniających określa Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., nr 8, poz. 43 z późn. zm).

Według treści § 3 i 4 tego rozporządzenia za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia. Pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn;
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Powołany wykaz wskazuje wszystkie te prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego. Analiza treści wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. wskazuje, że do prac w warunkach szczególnych należą wymienione w dziale IX pkt 1 i 3 prace w gospodarce komunalnej określone jako „Prace w kanałach ściekowych” „Prace przy wywozie nieczystości stałych i płynnych oraz prace na wysypiskach i wylewiskach nieczystości”

Do prac tego rodzaju należą wymienione w załączniku nr 1 do zarządzenia nr 9 Ministra Budownictwa i (...) Materiałów Budowlanych z dnia 1 sierpnia 1983 roku w sprawie wykazu stanowisk pracy nadzorowanych przez Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach uprawniające do wcześniejszego przejścia na emeryturę oraz do wzrostu emerytury lub renty, wykazie A dziale IX poz. 3 pkt 2 prace na stanowisku ładowacza nieczystości stałych i płynnych.

Stosownie zaś do treści § 2 ust.1 cytowanego rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach w nim określonych są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Środkiem

dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest - w myśl § 2 ust. 2 - świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach wystawione według określonego wzoru lub świadectwo pracy, w którym zakład pracy stwierdza charakter i stanowisko pracy w poszczególnych okresach oraz inne okoliczności, od których jest uzależnione przyznanie emerytury z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach.

Wymaga podkreślenia, iż dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska (w tym przypadku monter instalacji sanitarnych), a tylko rodzaj powierzonej mu pracy. Świadczy to o tym, że nawet jeśli w świadectwie pracy, czy też w innych dokumentach znajdujących się w aktach osobowych ubezpieczonego w sposób nieprecyzyjny została wskazana nazwa stanowiska zajmowanego przez ubezpieczonego, to i tak nie może to być decydującym kryterium w zakresie jego oceny pod kątem zakwalifikowania do prac wykonywanych (czy też nie) w szczególnych warunkach, zwłaszcza wobec kategoriowych i w pełni wiarygodnych zeznań powołanych w sprawie świadków oraz informacji wynikających z akt (por. wyrok SA w Gdańsku III AUa 2119/2012, Lex Polonica nr 5269010).

Ustalenia Sądu dokonane w przedmiotowej sprawie wykazały, że praca, którą w spornym okresie wykonywał wnioskodawca mieści się we wskazanej powyżej kategorii prac w warunkach szczególnych. G. P. (1) opróżniał bowiem podczas dniówki roboczej pojemnik ze ściekami, które spływały z kuchni restauracji (...), zbierał też resztki – obierki ziemniaków, które z kuchni wpadały do krochmalnika, a następnie nieczystości z obu tych pojemników wywoził na wózkach z pomieszczeń, w których stały te pojemniki.

Materiał dowodowy wykazał także, że wnioskodawca wykonywał opisane czynności stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Twierdzenia tego nie zmienia ustalony w sprawie fakt, że do obowiązków wnioskodawcy należało także – w razie potrzeby - przepychanie kanalizacji, udrażnianie rur, a w razie potrzeby naprawa kranów w kuchni.

Czasu tego jednak nie należy odliczać od czasu pracy zaliczanego do pracy w warunkach szczególnych, ponieważ czynności te wiązały się w sposób nierozzerwalny z obowiązkami wywozu nieczystości.

Praca w warunkach szczególnych istotnie powinna być wykonywana stale, czyli ma to być podstawowe, zasadnicze zajęcie pracownika. Nie oznacza natomiast, iż praca taka ma być wykonywana wyłącznie, czyli bez jakiegokolwiek wyjątku. Nie tylko udowodnienie tego byłoby trudne a nawet niemożliwe, ale nawet mało prawdopodobne jest aby pracownikowi wykonującemu prace w szczególnych warunkach nigdy nie zdarzyło się wykonać innych czynności, w szczególności, nie zaliczonych do pracy w warunkach szczególnych.

Przyjęcia, iż zatrudniony pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy nie niweczą natomiast krótkotrwałe nieobecności na stanowisku pracy związane np. ze szkoleniami, pracami biurowymi, sprawozdawczością, jak również wykonywanie innych prac, które nie oddziaływały szkodliwie na organizm pracownika, ale stanowią integralną część (immanentną cechą) większej całości, która już daje się zakwalifikować pod określoną pozycję załącznika do cytowanego rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 roku. Podobne stanowisko zaprezentował Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 9 maja 2014 roku w sprawie III AUa 1255/13, opublikowanej w LEX nr 1469326.

Brak jest zatem podstaw do stwierdzenia, że praca w warunkach szczególnych nie była wykonywana przez skarżącego w pełnym wymiarze czasu pracy i stale.

Czyni to uzasadnionym twierdzenie o stałym narażeniu wnioskodawcy na działanie szkodliwych czynników, związanych ze świadczeniem pracy w szczególnych warunkach.

Uznać zatem należy, że okres zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) zakwalifikować należy jako okres pracy wnioskodawcy w szczególnych warunkach, co przy uznanych przez ZUS 9 latach, 6 miesiącach i 5 dniach daje ponad 15-letni okres.

W rozpoznawanej sprawie wnioskodawca spełnił pozostałe warunki do uzyskania emerytury w zakresie wymaganego wieku (ukończone 60 lat), ogólnego stażu pracy (co najmniej 25 lat).

Wobec powyższego Sąd zmienił zaskarżoną decyzję na podstawie art. 477¹⁴§2 k.p.c. i przyznał prawo do emerytury od dnia 1 września 2014 roku, tj. od pierwszego dnia miesiąca, w którym złożono wniosek o emeryturę.

O kosztach zastępstwa procesowego Sąd orzekł na podstawie art. 98 §1 k.p.c. i §12 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokacie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2013 r., poz. 461), Sąd zasądził w pkt 2 wyroku od organu rentowego na rzecz wnioskodawcy kwotę 60 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.